

การออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินในเขตป่าไม้

โดย : สมบัติ ลาอ่อน

ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการออกหนังสือสำคัญ
กรมที่ดิน

หลักเกณฑ์ วิธีการ

1. ที่ดินที่สงวนหวงห้ามตามกฎหมายป่าไม้

ที่ดินที่ทางราชการได้สงวนหวงห้ามไว้ให้เป็นเขตป่าไม้เป็นที่ดินต้องห้ามมิให้ออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ 43 (พ.ศ. 2537)ฯ ได้แก่

1.1 เขตป่าสงวนแห่งชาติ

1.2 เขตอุทยานแห่งชาติ

1.3 เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

1.4 เขตห้ามล่าสัตว์ป่า

1.5 เขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี

หลักเกณฑ์ วิธีการ

1.1 เขตป่าสงวนแห่งชาติ

ตาม พ.ร.บ. ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 ได้ให้นิยามว่า

มาตรา 4 ป่า หมายความว่า ที่ดินรวมตลอดถึง ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บาง ลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะและที่ชายทะเล ที่ยังมีได้มีบุคคลได้มาตามกฎหมาย

ป่าสงวนแห่งชาติ หมายความว่า ป่าที่ได้กำหนดให้เป็นป่าสงวนแห่งชาติตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 6 บรรดาป่าที่เป็นป่าสงวนอยู่แล้วตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองและสงวนป่า ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้เป็นป่าสงวนตามพระราชบัญญัตินี้

เมื่อรัฐมนตรีเห็นสมควรกำหนดป่าอื่นใดเป็นป่าสงวนแห่งชาติเพื่อรักษาสภาพป่าไม้ ของป่าหรือทรัพยากรธรรมชาติอื่นให้กระทำโดยการออกกฎกระทรวง ซึ่งมีแผนที่แสดงแนวเขตป่าที่กำหนดเป็นป่าสงวนแห่งชาติ แนบท้ายกฎกระทรวงด้วย

มาตรา 36 บรรดาป่าที่เป็นป่าคุ้มครองอยู่แล้วตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองและสงวนป่า ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้ถือว่าเป็นป่าสงวนตามพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีกฎกระทรวงออกตามมาตรา 6 หรือมาตรา 7 ซึ่งต้องออกภายใน 5 ปี นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

หลักเกณฑ์ วิธีการ

1.1 เขตป่าสงวนแห่งชาติ (ต่อ)

ประเภทที่หนึ่ง ป่าดุ่มดรง เป็นป่าที่เกิดขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 5 และ 7 แห่ง พ.ร.บ. ดุ่มดรงและสงวนป่า พ.ศ. 2481 ซึ่งรัฐบาลเห็นสมควรให้ท้องที่ใดเป็นป่าดุ่มดรง โดยออกเป็นพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตป่าดุ่มดรง โดยมีแผนที่แนบท้าย ทั้งนี้ แนวเขตของ ป่าดุ่มดรงจะถือเอาสิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติหรือที่จัดขึ้นเองก็ได้

ประเภทที่สอง ป่าสงวน เป็นป่าที่เกิดขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 10 แห่ง พ.ร.บ. ดุ่มดรงและสงวนป่า พ.ศ. 2481 ทำนองเดียวกับป่าประเภทที่หนึ่ง แตกต่างกันแต่เพียงแนว เขตป่าสงวนมีความชัดเจน มีหลักเขต มีป้าย หรือเครื่องหมายแสดงไว้โดยรอบป่า (คณะกรรมการกฤษฎีกา วินิจฉัยในเรื่องเสร็จที่ 402/2542 ว่า การไม่ได้ออกกฎกระทรวง กำหนดป่าสงวนแห่งชาติหรือออกภายหลัง 5 ปี พื้นที่ป่าดุ่มดรงตาม พ.ร.บ. ดุ่มดรงและ สงวนป่า พ.ศ. 2481 ก็ยังคงเป็นป่าสงวนแห่งชาติอยู่ แม้จะมีได้ออกกฎกระทรวงภายใน 5 ปี ก็ตาม เนื่องจากระยะเวลาดังกล่าวเป็นเพียงระยะเวลาเร่งรัดเท่านั้น แต่ถ้ามีการออก กฎกระทรวงแล้ว แต่ไม่ครอบคลุมพื้นที่ป่าดุ่มดรงเดิมทั้งหมด ส่วนที่เหลือย่อมพ้นจากการ เป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติ)

หลักเกณฑ์ วิธีการ

1.1 เขตป่าสงวนแห่งชาติ (ต่อ)

ประเภทที่สาม ป่าอื่นใด เป็นป่าสงวนที่กำหนดขึ้นใหม่ ซึ่งเป็นกรณีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ออกกฎกระทรวงกำหนดให้เป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติ โดยพิจารณาจากความจำเป็นเพื่อรักษาสภาพป่าหรือทรัพยากรอื่น ซึ่งการกำหนดให้เป็นป่าสงวนแห่งชาติจะต้องออกเป็นกฎกระทรวง และจะต้องมีแผนที่แนบท้ายแสดงเขตของป่าสงวนไว้ด้วย ถ้ายังไม่มีการออกกฎกระทรวง พื้นที่นั้นก็ยังไม่ใช่ป่าสงวนแห่งชาติ

หลักเกณฑ์ วิธีการ

1.1 เขตป่าสงวนแห่งชาติ (ต่อ)

การพิจารณาสถานะป่าสงวนแห่งชาติ

1. กรณีท้องที่ตามที่ระบุไว้ในกฎกระทรวงกำหนดเขตป่าสงวนแห่งชาติ แตกต่างกับท้องที่ที่ปรากฏตามแผนที่ท้ายกฎกระทรวง จะพิจารณาเพียงท้องที่ตามที่ระบุไม่ได้ ต้องพิจารณาตามแผนที่ท้ายกฎกระทรวงด้วย เพราะจะได้รู้ว่าอาณาเขตแต่ไหน เพียงใด (เรื่องเสร็จที่ 251/2550, คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 324/2520, ที่ 3022/2536, ที่ 5223/2548)

2. กรณีมีการเปลี่ยนแปลงเขตท้องที่การปกครองในภายหลัง การเปลี่ยนแปลงท้องที่การปกครองในภายหลังเป็นเพียงการบริหารงานในด้าน การปกครองเท่านั้น ย่อมไม่ทำให้ป่าสงวนแห่งชาติเปลี่ยนแปลงไปตามเขตการปกครองแต่อย่างใด (คณะกรรมการกฤษฎีกา คณะที่ 7)

หลักเกณฑ์ วิธีการ

1.1 เขตป่าสงวนแห่งชาติ (ต่อ)

3. กรณีมีการมอบพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติให้ ส.ป.ก. นำไปดำเนินการปฏิรูปที่ดิน สำหรับที่ดินป่าสงวนแห่งชาติที่มีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินแล้ว ยังไม่มีผลเป็นการเพิกถอนป่าสงวนแห่งชาติทันที จะพ้นได้ต้องมีองค์ประกอบดังนี้

3.1 ค.ร.ม. มีมติให้ปฏิรูปที่ดินผืนนั้น และ

3.2 ส.ป.ก. ต้องนำที่ดินผืนนั้นไปดำเนินการปฏิรูปตามแผนงานพร้อมมีงบประมาณเพียงพอที่จะทำทันที

หาก ส.ป.ก. ยังไม่ได้เข้าไปดำเนินการ พื้นที่นั้นก็ยังเป็นป่าสงวนแห่งชาติอยู่เช่นเดิม (เรื่องเสร็จที่ 214/2534, ที่ 307/2549)

หลักเกณฑ์ วิธีการ

1.1 เขตป่าสงวนแห่งชาติ (ต่อ)

เพิ่มเติม กรณี ส.ส. ปารีณา ในเรื่องเสร็จที่ 124/2563 สรุปได้ว่า การเพิกถอนจากการเป็นป่าสงวนแห่งชาติจะมีผลเฉพาะแปลงที่ดินในส่วน ของป่าสงวนแห่งชาติที่ ส.ป.ก. ได้เข้าดำเนินการปฏิรูปที่ดินที่แน่นอนแล้ว เท่านั้น มิใช่เพิกถอนพื้นที่ทั้งหมดของป่าสงวนแห่งชาติตามที่มติ ค.ร.ม. มอบให้ ส.ป.ก. เข้าดำเนินการหรือพื้นที่ทั้งหมดของป่าสงวนแห่งชาติที่ ส.ป.ก. ยังไม่ได้เข้าดำเนินการปฏิรูปที่ดินด้วยแต่อย่างใด ยังคงเป็นพื้นที่ป่าสงวน แห่งชาติอยู่เช่นเดิม จนกว่าจะได้มีการส่งมอบพื้นที่ให้แก่คณะกรรมการปฏิรูป ที่ดินเพื่อดำเนินการจัดสรรที่ดินให้แก่ผู้ได้รับอนุญาตตามหลักเกณฑ์และ เงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดต่อไป จึงมุ่งหมายให้ ส.ป.ก. เข้าไปดำเนินการปฏิรูป ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในพื้นที่ป่านั้นและจัดสรรให้ผู้ได้รับอนุญาตก่อน จึงจะถือ เป็นการเพิกถอนสภาพป่าสงวนแห่งชาติ (ประกอบคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 15189/2558)

หลักเกณฑ์ วิธีการ

1.1 เขตป่าสงวนแห่งชาติ (ต่อ)

4. กรณีเกิดที่งอกริมตลิ่งจากเขตป่าสงวนแห่งชาติ ต้องพิจารณาตามมาตรา 6, 8 และ 9 แห่ง พ.ร.บ. ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 มีความเห็นว่า ที่งอกริมตลิ่งซึ่งเกิดจากที่ดินป่าสงวนแห่งชาติมีสภาพเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทที่ดินรกร้างว่างเปล่าตามมาตรา 1304 (1) แห่ง ป.พ.พ. และยังไม่อาจถือได้ว่าเป็นป่าสงวนแห่งชาติจนกว่าจะได้ดำเนินการออกกฎกระทรวง และปฏิบัติการอย่างอื่นตามที่ พ.ร.บ. ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 กำหนดไว้ (เรื่องเสร็จที่ 99/2526)

หลักเกณฑ์ วิธีการ

1.2 เขตอุทยานแห่งชาติ

1.2.1 ตาม พ.ร.บ. อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 ได้ให้นิยามว่า

มาตรา 4 ที่ดิน หมายความว่า พื้นที่ดินทั่วไป และให้หมายความรวมถึง ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บาง ลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเลด้วย

อุทยานแห่งชาติ หมายความว่า ที่ดินที่ได้กำหนดให้เป็นอุทยานแห่งชาติตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 6 เมื่อรัฐบาลเห็นสมควรกำหนดบริเวณที่ดินใดที่มีสภาพธรรมชาติเป็นที่น่าสนใจให้คงอยู่ในสภาพธรรมชาติเดิม เพื่อสงวนไว้ให้เป็นประโยชน์แก่การศึกษาและรื่นรมย์ของประชาชน ก็ให้มีอำนาจกระทำโดยประกาศพระราชกฤษฎีกาและให้มีแผนที่แสดงแนวเขตแห่งบริเวณที่กำหนดนั้นแนบท้ายพระราชกฤษฎีกาด้วย บริเวณที่กำหนดนี้เรียกว่า อุทยานแห่งชาติ

ที่ดินที่จะกำหนดให้เป็นอุทยานแห่งชาตินั้น ต้องเป็นที่ดินที่มีได้อยู่ในกรรมสิทธิ์หรือครอบครองของบุคคลใด ซึ่งมีใช้ทบวงการเมือง

มาตรา 7 การขยายหรือการเพิกถอนอุทยานแห่งชาติไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา และในกรณีที่มีใช้การเพิกถอนอุทยานแห่งชาติทั้งหมด ให้มีแผนที่แสดงเขตที่เปลี่ยนแปลงแนบท้ายพระราชกฤษฎีกาด้วย

หลักเกณฑ์ วิธีการ

1.2 เขตอุทยานแห่งชาติ (ต่อ)

1.2.2 ที่ดินที่ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายของบุคคล ซึ่งมีใช้ทบวงการเมือง หมายถึง ที่ดินที่บุคคลนั้นมีสิทธิครอบครองที่ชอบด้วยกฎหมายยกขึ้นกล่าวยันต่อรัฐได้ เช่น

- (1) ที่ดินที่มีหลักฐาน ส.ค. 1, ใบจอง, น.ส. 3
- (2) ที่ดินที่ครอบครองโดยเกิดจากสิทธิที่รัฐอนุญาต (ประทานบัตรทำเหมืองแร่)
- (3) กรณีที่ดินที่ราษฎรครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินมาก่อนใช้ พ.ร.บ. ออกโฉนดที่ดิน (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2479 แม้จะไม่ดำเนินการขึ้นทะเบียนที่ดินก็ยังคงมีสิทธิครอบครองที่ดินตามมาตรา 13 แห่ง พ.ร.บ. ฉบับดังกล่าว (เรื่องเสร็จที่ 117/2534)

ข้อสังเกต

หากปรากฏข้อเท็จจริงว่า แนวเขตตามแผนที่แนบท้ายพระราชกฤษฎีกา ครอบคลุมท้องที่มากกว่าที่ระบุไว้ในพระราชกฤษฎีกา ทั้งนี้ จะต้องถือเอาท้องที่ตามที่ระบุไว้ในพระราชกฤษฎีกาเป็นสำคัญ แม้ว่าตามแผนที่ทำายจะมีเขตครอบคลุมท้องที่มากกว่าที่ระบุไว้ในพระราชกฤษฎีกา ก็ไม่ถือว่าท้องที่ส่วนที่เกินเป็นเขตอุทยานด้วย (ฎีกาที่ 790/2498 และ เรื่องเสร็จที่ 72/2523)

หลักเกณฑ์ วิธีการ

1.3 เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

มี พ.ร.บ. ที่ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ดำเนินการอยู่ 2 ฉบับ คือ พ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2503 ซึ่งต่อมาได้ถูกยกเลิกโดย พ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535

มาตรา 9 บัญญัติให้คณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า คณะกรรมการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแห่งชาติ มีอำนาจตามมาตรา 15 ...

(1) ให้ความเห็นชอบในการกำหนดเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตามมาตรา 33 การกำหนดเขตห้ามล่าสัตว์ป่า และการกำหนดชนิด หรือประเภทของสัตว์ป่าที่จะห้ามล่าในเขตนั้นตามมาตรา 42 ...

มาตรา 33 เมื่อ ค.ร.ม. เห็นสมควรกำหนดบริเวณที่ดินแห่งใดให้เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าโดยปลอดภัย เพื่อรักษาไว้ซึ่งพันธุ์สัตว์ป่าให้กระทำได้ โดยการตราพระราชกฤษฎีกาและให้มีแผนที่แสดงแนวเขตแห่งบริเวณที่ดินที่กำหนดนั้นแนบท้ายฯ ด้วย โดยให้เรียกว่า เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

ที่ดินที่กำหนดให้เป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าต้องเป็นที่ดินที่มีได้อยู่ในกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตาม ป.ที่ดิน ของบุคคลใด ซึ่งมีใช้ทบวงการเมือง

หลักเกณฑ์ วิธีการ

1.3 เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า (ต่อ)

จากบทบัญญัติตาม พ.ร.บ. ดังกล่าว มีข้อสังเกตดังนี้

- การกำหนดพื้นที่บริเวณที่ที่จะให้เป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เดิมรัฐบาลขอคำปรึกษาคณะกรรมการ แต่ที่แก้ไขใหม่เป็นอำนาจของ ค.ร.ม. และการจะกำหนดพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า รวมทั้งการออก พ.ร.ฎ. กำหนดเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการตามมาตรา 9

- สำหรับพื้นที่ที่ห้ามมิให้นำไปกำหนดเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า จากเดิมมิให้นำที่ดินที่บุคคลครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย ปรับแก้เป็น ห้ามมิให้นำที่ดินที่บุคคลมีสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดิน

- สิทธิครอบครองตาม ป.ที่ดิน นั้น เมื่อพิจารณาตามมาตรา 2, 4 และ 9 แห่ง ป.ที่ดิน และมาตรา 1367 และ 1368 แห่ง ป.พ.พ. เห็นว่า บุคคลจะมีสิทธิครอบครองตาม ป.ที่ดิน ก็ต่อเมื่อยึดถือโดยเจตนายึดถือเพื่อตนมาตั้งแต่ก่อนวันที่ ป.ที่ดิน ใช้บังคับ เช่น ได้แจ้งการครอบครอง (ส.ค. 1) หรือ ได้รับอนุญาตให้จับจองที่ดินโดยได้รับใบจอง (น.ส. 2) เป็นต้น (เรื่องเสร็จที่ 263/2550)

หลักเกณฑ์ วิธีการ

1.4 เขตห้ามล่าสัตว์ป่า

1.4.1 พ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2503

มาตรา 25 ห้ามมิให้ผู้ใดล่าสัตว์ ไม่ว่าจะเป็นสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครองหรือมิใช่ ... ในบริเวณวัดหรือในบริเวณสถานที่ซึ่งจัดไว้เพื่อประชาชนใช้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา

มาตรา 26 บริเวณสถานที่ซึ่งใช้ในราชการหรือใช้เพื่อสาธารณประโยชน์หรือประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันแห่งใด รัฐมนตรีจะกำหนดให้เป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่าชนิดประเภทใดก็ได้โดยประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

ข้อสังเกต

ให้คณะกรรมการมีหน้าที่ให้คำปรึกษาในการกำหนดเขตห้ามล่าสัตว์ป่า แต่ต้องกำหนดในพื้นที่บริเวณสถานที่ซึ่งใช้ในราชการหรือใช้เพื่อสาธารณประโยชน์ หรือประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันเท่านั้น ไม่อาจกำหนดในบริเวณพื้นที่นอกจากนี้ได้อีก (เรื่องเสรีที่ 535/2549 และ ที่ 2045/2558)

เมื่อได้ประกาศเป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่าแล้ว ก็จะเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน จึงต้องห้ามมิให้ยกอายุความขึ้นต่อสู้กับแผ่นดิน

หลักเกณฑ์ วิธีการ

1.4 เขตห้ามล่าสัตว์ป่า (ต่อ)

1.4.2 พ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535

มาตรา 42 บัญญัติว่า บริเวณสถานที่ที่ใช้ในราชการหรือใช้เพื่อสาธารณประโยชน์หรือประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันแห่งใด รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการจะกำหนดให้เป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่าชนิดหรือประเภทใดก็ได้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา...

ข้อสังเกต

แม้จะมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายใหม่ แต่หลักการยังคงเดิม คือ ลักษณะพื้นที่ของเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ต้องกำหนดในพื้นที่บริเวณสถานที่ซึ่งใช้ในราชการหรือใช้เพื่อสาธารณประโยชน์ หรือประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันเท่านั้น ไม่อาจกำหนดในบริเวณพื้นที่นอกจากนี้ได้อีก (เรื่องเสร็จที่ 535/2549 และ ที่ 2045/2558)

และได้เพิ่มบทบัญญัติไว้โดยเฉพาะ กรณีการห้ามถือครองที่ดินในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าไว้อย่างชัดเจน ไว้ในมาตรา 42 (3) (โดยไม่ต้องไปนำกฎหมายอื่นมาปรับใช้อย่างกฎหมายฉบับปี พ.ศ. 2503 อีก)

กรณีศึกษา

การตรวจสอบการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน
ในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย
ในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช พัทลุง และสงขลา

อ.ชะอวด จ.นครศรีธรรมราช

อ.หัวไทร จ.นครศรีธรรมราช

บริเวณระหว่าง ๕๐๓๔ III ๒๔, ๓๘
ซึ่งมีการตั้งคณะกรรมการสอบสวน
ตามมาตรา ๖๑
จำนวน ๒๕ แปลง

เขตห้ามล่าสัตว์ป่า ๒๕๑๘

เขตห้ามล่าสัตว์ป่า ๒๕๒๓

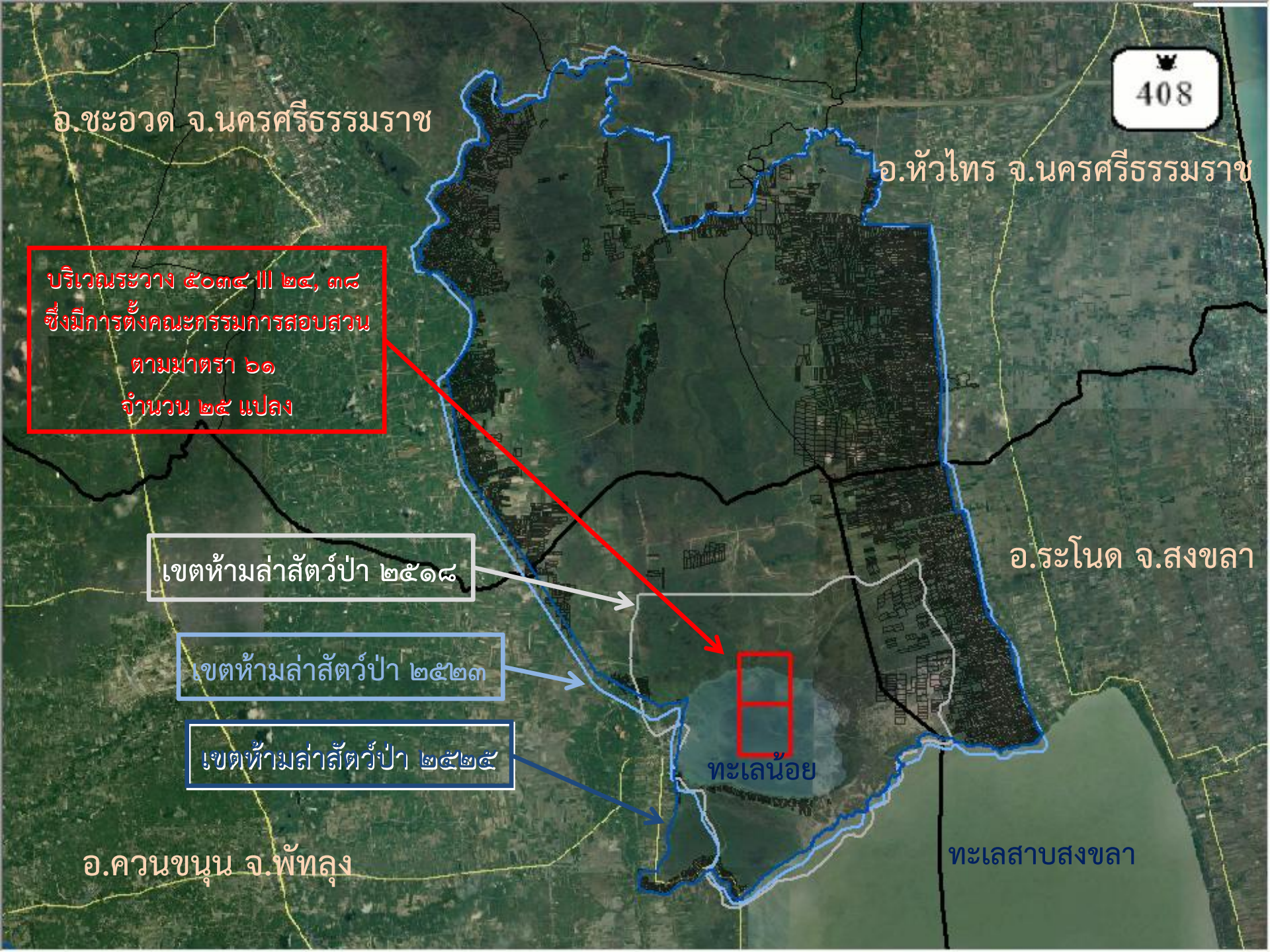
เขตห้ามล่าสัตว์ป่า ๒๕๒๕

อ.ควนขนุน จ.พัทลุง

อ.ระโนด จ.สงขลา

ทะเลน้อย

ทะเลสาบสงขลา

กฎหมายและความเห็นที่เกี่ยวข้อง

๑. มาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๐๓ กำหนดว่า บริเวณสถานที่ซึ่งใช้ในราชการ หรือใช้เพื่อสาธารณประโยชน์ หรือประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน แห่งใด รัฐมนตรีจะกำหนดให้เป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่าชนิดหรือประเภทใดก็ได้ โดยประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

เมื่อได้มีประกาศของรัฐมนตรีกำหนดเขตห้ามล่าสัตว์ป่าชนิดใดหรือประเภทใดแล้ว ห้ามมิให้ผู้ใดล่าสัตว์ป่าชนิดหรือประเภทนั้น หรือเก็บหรือทำอันตรายแก่ไข่หรือรังของสัตว์ป่าซึ่งห้ามมิให้ล่าในเขตดังกล่าว

๒. ในพื้นที่ อ.ชะอวด จ.นครศรีธรรมราช อ.ควนขนุน จ.พัทลุง อ.ระโนด จ.สงขลา ประกาศเป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ๓ ครั้ง ดังนี้

๒.๑ เมื่อวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘

๒.๒ เมื่อวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๓

๒.๓ เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๕

กฎหมายและความเห็นที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

๓. ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ ๕๓๕/๒๕๔๙

เงื่อนไขของพื้นที่ที่จะประกาศกำหนดให้เป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ตามมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๐๓ มี ๓ ประเภท ได้แก่

๓.๑ บริเวณสถานที่ซึ่งใช้ในราชการ หรือ

๓.๒ ใช้เพื่อสาธารณประโยชน์ หรือ

๓.๓ ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน

๔. ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกาเรื่องเสร็จที่ ๒๐๔๕/๒๕๕๘

การกำหนดเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ นั้น จะกำหนดได้แต่ เฉพาะบริเวณสถานที่ซึ่งใช้ในราชการ หรือใช้เพื่อสาธารณประโยชน์ หรือประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันเท่านั้น ไม่อาจกำหนดในบริเวณพื้นที่อื่นใดนอกจากนี้ได้อีก

ที่ มท ๐๕๑๖.๒/๖๗๗

กรมที่ดิน

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา

อาคารรัฐประศาสนภักดี ถนนแจ้งวัฒนะ

แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

มกราคม ๒๕๖๑

เรื่อง การดำเนินการกรณีการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย

เรียน อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

อ้างถึง หนังสือกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ที่ ทส ๐๙๐๖.๕๐๓/๑๑๙๕๕ ลงวันที่ ๑๑
กรกฎาคม ๒๕๕๕

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาคำสั่งกรมที่ดิน ที่ ๓๘๔๐/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๖๐

ตามที่ได้ส่งเรื่องให้กรมที่ดินพิจารณาดำเนินการตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน กรณี
กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ตรวจสอบ น.ส. ๓ ก. จำนวน ๑๓ แปลง ซึ่งออกโดยการ
เดินสำรวจเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๒ ไม่มีหลักฐานสำหรับที่ดิน ที่ดินอยู่คาบเกี่ยวเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย ตามประกาศ
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประกาศหวงห้ามไว้เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๘ และประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ประกาศหวงห้ามไว้เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๓ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรมที่ดินขอเรียนว่า กรณีปัญหาการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินในเขตห้ามล่าสัตว์ป่า
ในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดพัทลุง เป็นปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดเขตห้ามล่าสัตว์ป่า
ทะเลน้อย ว่ามีขอบเขตแค่ไหน เพียงใด ที่ครอบคลุมทำให้ที่ดินตกเป็นที่จะต้องห้ามมิให้ออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน
ซึ่งจากการตรวจสอบปรากฏว่าได้มีการประกาศให้บริเวณทะเลน้อยเป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่า เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๘,
พ.ศ. ๒๕๒๓ และ พ.ศ. ๒๕๒๕ โดยมีแผนที่แนบท้ายประกาศซึ่งระบุครอบคลุมแนวเขตตำบลตามประกาศ
ที่ยึดถือตามเขตการปกครอง แต่ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๐๓ และพระราชบัญญัติ
สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ว่าที่ดินที่จะกำหนดให้เป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่า
ได้นั้นต้องเป็นบริเวณสถานที่ที่ใช้ในราชการ หรือใช้เพื่อสาธารณประโยชน์ หรือประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน
ประกอบกับคณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีความเห็นตามเรื่องเสร็จ ที่ ๕๓๕/๒๕๔๔ และที่ ๒๐๔๕/๒๕๕๘ สรุปได้
ว่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่าจะกำหนดได้เฉพาะที่ดินบริเวณสถานที่ที่ใช้ในราชการ หรือใช้เพื่อสาธารณประโยชน์ หรือ
ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน เท่านั้น ไม่อาจกำหนดในบริเวณพื้นที่อื่นได้นอกจากนี้ได้อีก การประกาศเขตห้ามล่า
สัตว์ป่าโดยยึดถือแผนที่ท้ายประกาศ และไม่กำหนดขอบเขตของทะเลน้อยซึ่งเป็นสาธารณประโยชน์ให้ชัดเจน
ย่อมไม่ทำให้พื้นที่อื่นซึ่งเป็นที่ดินอยู่ในแผนที่ท้ายประกาศซึ่งไม่ใช่ทะเลน้อย และมีได้เป็นสถานที่ใช้ในราชการ
หรือใช้เพื่อสาธารณประโยชน์ หรือประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน ตกเป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่าแต่อย่างใด ดังนั้น

/เมื่อ...

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า การออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินไม่เป็นที่ดินที่ใช้ในราชการ หรือใช้เพื่อสาธารณประโยชน์ หรือประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน และไม่ปรากฏว่ามีเหตุแห่งความไม่ชอบด้วยกฎหมายด้วยประการอื่น ย่อมไม่มีการที่จะต้องดำเนินการตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน โดยประเด็นปัญหาดังกล่าวคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตไม่ทำลายป่าแห่งชาติ (คปป.) ได้มีมติในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๐ ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และกรมที่ดินตั้งคณะทำงานภายใต้ คปป. เพื่อแก้ไขปัญหาและร่วมกันพิจารณาข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดูแลพื้นที่ และข้อกฎหมายเกี่ยวกับการรับรองสิทธิตามกฎหมายของผู้ที่ได้รับเอกสารสิทธิ ดังนั้น ควรต้องมีการหารือร่วมกันระหว่างกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และกรมที่ดิน เพื่อให้การดำเนินการในเรื่องนี้เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย และไม่เกิดปัญหาการตีความกฎหมายที่แตกต่างกันของหน่วยงานของรัฐให้ชัดเจนเป็นที่ยุติต่อไป โดยหากกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช จะมีการตั้งคณะทำงานตามนัยดังกล่าวขอได้โปรดแจ้งให้กรมที่ดินทราบด้วย

ทั้งนี้ เพื่อให้การแก้ไขปัญหาการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย และเป็นไปตามมติคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตไม่ทำลายป่าแห่งชาติ (คปป.) ดังกล่าว ในส่วนของกรมที่ดินได้มีคำสั่ง ที่ ๓๘๔๐/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๖๐ แต่งตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อยและทะเลหลวง โดยให้คณะกรรมการฯ มีหน้าที่กำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหา ติดตามผลการดำเนินการตรวจสอบของจังหวัด บริหารจัดการข้อมูลการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินที่ออกในเขตห้ามล่าสัตว์ป่า พิจารณาประเด็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง แล้ว ตามสำเนาคำสั่งกรมที่ดินที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายมานัส จิวสวัสดิ์)

รองอธิบดี รักษาการในตำแหน่ง

ที่ปรึกษาด้านประสิทธิภาพ ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมที่ดิน

สำนักมาตรฐานการออกหนังสือสำคัญ

โทร. ๐ ๒๕๐๓ ๓๙๕๘

โทรสาร ๐ ๒๕๐๓ ๓๙๖๐

หลักเกณฑ์ วิธีการ

1.5 เขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี

ป่าไม้ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2504 ซึ่งมีวัตถุประสงค์นโยบายและแนวทางในการพัฒนาการเศรษฐกิจ ต่อมาเมื่อได้ให้ความเห็นชอบตามข้อเสนอของกระทรวงมหาดไทยเกี่ยวกับการดำเนินการจำแนกประเภทที่ดิน ซึ่งเมื่อกำหนดพื้นที่ป่าไม้ที่สมควรสงวนคุ้มครองโดยแน่นอนเสร็จในจังหวัดใดแล้ว ให้เขตพื้นที่ป่าไม้ตามมติ ค.ร.ม. ดังกล่าว สำหรับท้องที่จังหวัดนั้นเป็นอันยกเลิก (จากประกาศดลุมที่ดินผืนใหญ่ เมื่อจำแนกแล้วเหลือเพียงป่าไม้แปลงเล็ก ส่วนพื้นที่ไม่ใช่ป่าไม้ ก็เป็นอันยกเลิก) และให้ถือเขตพื้นที่ป่าไม้ตามที่คณะกรรมการฯ ได้จำแนกไว้ ส่วนที่ดินนอกเขตพื้นที่ป่าไม้ดังกล่าวถือเป็นเขตที่ดินจัดสรรเพื่อการเกษตรกรรมและเพื่อการใช้ประโยชน์อย่างอื่น ซึ่งเป็นหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยจะได้ดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

หลักเกณฑ์ วิธีการ

1.5 เขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี (ต่อ)

ข้อสังเกต

- จากมติ ค.ร.ม. เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2525 นั้น เมื่อได้จำแนกเสร็จเรียบร้อยแล้วพื้นที่ใดถูกจำแนกเป็นป่าไม้ให้กรมป่าไม้ดำเนินการประกาศเป็นป่าสงวนแห่งชาติ พื้นที่ที่เหมาะสมกับการเกษตรแต่ยังคงสภาพเป็นป่าไม้อยู่ให้รักษาเป็นป่าไม้ต่อไปไม่ควรจำแนกออกเป็นพื้นที่ทำกิน (เรื่องเสร็จที่ 434 — 435/2536) มติ ค.ร.ม. ดังกล่าวเป็นการยืนยันหลักการว่า หากพื้นที่ใดมีสภาพเป็นป่าไม้หรือถูกจำแนกเป็นป่าไม้ ก็ให้ทำการสงวนไว้เป็นสมบัติของชาติโดยประกาศเป็นป่าสงวนแห่งชาติต่อไป ตรงตามเจตนารมณ์ตามมติ ค.ร.ม. เมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2504

- จากมติ ค.ร.ม. เมื่อวันที่ 8 มกราคม 2512 คณะกรรมการกฤษฎีกา เห็นว่า การนำพื้นที่เฉพาะที่กั้นออกจากแนวเขตที่จะกำหนดเป็นป่าสงวนแห่งชาติมาพิจารณาออก น.ส. 3 นั้น หากสอบสวนได้ว่าราษฎรได้ทำประโยชน์ในพื้นที่ที่กั้นออกอยู่ก่อนแล้ว ซึ่งกรณีมีความหมายเฉพาะพื้นที่ที่จะดำเนินการกั้นออกเท่านั้นที่จะพ้นจากการเป็นป่าไม้ถาวร ส่วนพื้นที่ที่เหลือไม่ได้ดำเนินการออก น.ส. 3 (ในพื้นที่ที่กั้นออกจากแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติ) ยังคงมีสภาพเป็นป่าไม้ถาวรอยู่เช่นเดิม แต่ถ้ามีการออก น.ส. 3 เต็มพื้นที่ที่กั้นออก พื้นที่ที่กั้นออกทั้งหมดเพื่อพิจารณาออก น.ส. 3 ก็ย่อมสิ้นสภาพเป็นพื้นที่ป่าไม้ถาวร

หลักเกณฑ์ วิธีการ

1.5 เขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี (ต่อ)

ข้อสังเกต (ต่อ)

- พื้นที่ป่าไม้ถาวรต้องเป็นพื้นที่ที่ได้รับการประมวลผลการจำแนกประเภทที่ดินให้สงวนคุ้มครองรักษาป่าที่จำแนกไว้เป็นพื้นที่ป่าไม้ต่อไป โดยในกรณีพื้นที่ป่าไม้ถาวรได้มีการสำรวจจำแนกแล้วว่ามีลักษณะเป็นป่า และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบด้วยว่าให้กำหนดเขตพื้นที่ดังกล่าวเป็นเขตป่าไม้ถาวรหรือดำรงสภาพความเป็นป่าไม้ไว้ต่อไป (เรื่องเสร็จที่ 488/2531)
- กรณีป่าสายดวน — เกาะायกลิ้ง ในท้องที่จังหวัดตรัง ซึ่ง ค.ร.ม. เมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2504 กำหนดไว้เป็นป่าของชาติเป็นเพียงการกำหนดเขตป่าคร่าว ๆ มิใช่เป็นการกำหนดพื้นที่ป่าทั้งหมดเป็นป่าไม้ถาวร จนเมื่อมีมติ ค.ร.ม. เมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2540 อนุมัติตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอผลการจำแนก โดยส่วนหนึ่งกำหนดให้รักษาไว้เป็นป่าไม้ถาวร และอีกส่วนหนึ่งจำแนกออกจากป่าไม้ของชาติซึ่งอยู่นอกเขตป่าสงวนแห่งชาติ โดยมอบให้คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ (ปัจจุบันเป็น ดทช.) ดำเนินการจัดสรรเป็นที่ทำกินของราษฎรและจัดเป็นป่าชุมชน (ศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ. 367/2553)

การออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 43 (พ.ศ. 2537)

อยู่ในเขต ป่าสงวน อุทยานแห่งชาติ พื้นที่รักษาพันธุ์สัตว์ป่า พื้นที่ห้ามล่าสัตว์ป่า
หรือพื้นที่ได้จำแนกเป็นป่าไม้ถาวรตามมติ ค.ร.ม.

ขีดเขตในรูปถ่ายทางอากาศแล้ว

ยังไม่ได้ขีดเขตในรูปถ่ายทางอากาศ

รายงานเสนอผู้ว่าราชการจังหวัด

ตั้งกรรมการตรวจพิสูจน์ที่ดิน (7 วัน)

แจ้งคำสั่ง (3 วัน)

กำหนดวัน เวลา ออกไปตรวจพิสูจน์ที่ดิน

ตรวจพิสูจน์ที่ดิน

ตามผลการรังวัด

เจ้าของชี้แจงแนวเขต

ไม่ขัดข้อง

ขัดข้องแจ้งภายใน 30 วัน

รายงานเหตุขัดข้องทั้งกำหนดระยะเวลา
สามารถกำหนดได้

ผู้ว่าราชการจังหวัด

เจ้าของที่ดิน

ได้ทำประโยชน์ในที่ดินหรือไม่

ได้มีการครอบครองทำประโยชน์
พอสมควรแก่สภาพท้องถิ่นหรือไม่

สภาพการทำประโยชน์อย่างไร
เต็มแปลงหรือไม่

ได้ครอบครองและทำประโยชน์
โดยชอบด้วยกฎหมายก่อนกำหนด
เป็นที่สงวนหรือไม่ อย่างไร

ผลการตรวจพิสูจน์ที่ดิน

มีมติเป็นเอกฉันท์

กรรมการลงลายมือชื่อ

เสนอผู้ว่าราชการจังหวัด

มีมติไม่เป็นเอกฉันท์

ให้กรรมการแต่ละคนทำความเห็นต่างและเหตุผล

ลงรายชื่อ

ความเป็นมาของ ป่าชายเลน

ป่าชายเลน หมายความว่า

ป่าชายเลนตามมติคณะรัฐมนตรีตามแผนที่จำแนกเขตการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าชายเลนตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2530 ประกอบมาตรา 18 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. 2558

มาตรา 18 เพื่อประโยชน์ในการสงวน การอนุรักษ์ และการฟื้นฟูพื้นที่ป่าชายเลนให้คงสภาพธรรมชาติและมีสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศที่มีความสมบูรณ์ ให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดให้พื้นที่ป่าชายเลนบริเวณหนึ่งบริเวณใดเป็นพื้นที่ป่าชายเลนอนุรักษ์

พื้นที่ที่กำหนดให้เป็นพื้นที่ป่าชายเลนอนุรักษ์ตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นพื้นที่ที่มีได้อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ หรือเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า หรือมีได้อยู่ในกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดินของบุคคลใดซึ่งมิใช่หน่วยงานของรัฐ

การออกกฎกระทรวงตามวรรคหนึ่ง ให้กำหนดมาตรการคุ้มครองตามมาตรา 23 และให้มีแผนที่แสดงแนวเขตพื้นที่ป่าชายเลนอนุรักษ์แนบท้ายกฎกระทรวงด้วย

ป่ายายเลนตามมติ ค.ร.ม. ๑

ระเบียบกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ว่าด้วยการระวังชี้
แนวเขตที่ดินป่ายายเลนในการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน
พ.ศ. 2563 ได้ให้คำนิยามไว้ ดังนี้

“ป่ายายเลน” หมายความว่า ป่ายายเลนตามมติคณะรัฐมนตรี ป่ายายเลนนอกเขตมติคณะรัฐมนตรี และพื้นที่ป่ายายเลนอนุรักษ์ ยกเว้นป่ายายเลนในเขตอุทยานแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า และที่อยู่ในกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดินของบุคคลใด

ที่มา กรณี ป่าชายเลนตามมติ ค.ร.ม. ๑

1. มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2530 เห็นชอบกับการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าชายเลน จำแนกเป็น 3 เขต

1.1 เขตอนุรักษ์ หมายถึง เขตพื้นที่ป่าชายเลนที่หวงห้ามไม่ให้มีการเปลี่ยนแปลงสภาพการใช้ประโยชน์ใด ๆ นอกจากปล่อยให้เป็นไปตามธรรมชาติ เพื่อรักษาไว้ซึ่งสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศ

1.2 เขตเศรษฐกิจ ก. หมายถึง พื้นที่ป่าชายเลนที่ยอมให้มีการใช้ประโยชน์เฉพาะกิจการด้านป่าไม้เพื่อผลิตที่สม่ำเสมอตามหลักวิชาการป่าไม้

1.3 เขตเศรษฐกิจ ข. หมายถึง พื้นที่ป่าชายเลนที่ยอมให้มีการใช้ประโยชน์ในที่ดินและการพัฒนาอื่น ๆ แต่ต้องคำนึงผลดีผลเสียทางด้านสิ่งแวดล้อมด้วย

ที่มา กรณี ป่าชายเลนตามมติ ค.ร.ม. ฯ

- 2. มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2534 ให้กระทรวงมหาดไทยกำหนดนโยบายและมาตรการ เพื่อหยุดยั้งการบุกรุกที่ดินในเขตป่าชายเลน
- 3. มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2543 เห็นชอบตามกรอบ แนวทางการแก้ไขปัญหการจัดการพื้นที่ป่าชายเลน ตามที่ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม และ คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติเสนอ

ป่าชายเลนตามมติ ค.ร.ม. ๗

- 2. หนังสือเวียนแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง
 - 2.1 หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0619/ว 360 ลงวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2535 เรื่อง การบุกรุกที่ดินในเขตป่าชายเลน ให้จังหวัดดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง โดยเรียกชื่อว่า “คณะกรรมการป้องกันและหยุดยั้งการบุกรุกที่ดินในเขตป่าชายเลน”
 - 2.2 หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0719/ว 1066 ลงวันที่ 1 เมษายน 2540 เรื่อง การบุกรุกที่ดินในเขตป่าชายเลน กำชับให้เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการออกเอกสารสิทธิในที่ดินให้แก่ราษฎรนำเรื่องการขอออกเอกสารสิทธิในที่ดินที่มีสภาพพื้นที่เป็นป่าชายเลนหรือครอบคลุมพื้นที่ป่าชายเลน เสนอให้คณะกรรมการป้องกันและหยุดยั้งการบุกรุกที่ดินในเขตป่าชายเลน พิจารณาก่อนออกเอกสารสิทธิในที่ดินทุกเรื่อง
 - 2.3 หนังสือกรมที่ดิน ที่ มท 0729.4/ว 06416 ลงวันที่ 12 มีนาคม 2544 เรื่อง มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2543 และวันที่ 17 ตุลาคม 2543 เรื่อง การแก้ไขปัญหาการจัดการพื้นที่ป่าชายเลน

ป่าชายเลนตามมติ ค.ร.ม. ๗

- 2. หนังสือเวียนแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)
- 2.4 หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0516.5/ว 7080 ลงวันที่ 22 พฤศจิกายน 2562 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการป้องกันและหยุดยั้งการบุกรุกที่ดินในเขตป่าชายเลน ยกเลิกหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0619/ว 360 ลงวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2535 และให้จังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการป้องกันและหยุดยั้งการบุกรุกที่ดินในเขตป่าชายเลนขึ้นใหม่ให้เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- 2.5 หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0516.5/17280 ลงวันที่ 28 ตุลาคม 2563 แต่งตั้งคณะกรรมการป้องกันและหยุดยั้งการบุกรุกที่ดินในเขตป่าชายเลน กรุงเทพมหานคร

ขยายความหนังสือเวียนแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง

- **2.1** หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0619/ว 360 ลงวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2535 เรื่อง การบุกรุกที่ดินในเขตป่าชายเลน ให้จังหวัดดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง โดยเรียกชื่อว่า “คณะกรรมการป้องกันและหยุดยั้งการบุกรุกที่ดินในเขตป่าชายเลน” วางแนวทางว่า เพื่อให้เป็นไปตามมติของ ค.ร.ม. เมื่อวันที่ 23 ก.ค. 2534 ให้จังหวัดจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง เรียกว่า คณะกรรมการป้องกันและหยุดยั้งการบุกรุกที่ดินในเขตป่าชายเลน โดยให้มีอำนาจในการกำหนดมาตรการป้องกัน พิจารณาการขอใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าชายเลน ตรวจสอบการออกเอกสารสิทธิที่ออกในเขตป่าชายเลนที่ออกไม่ชอบด้วยกฎหมายแล้วเสนอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการต่อไป พิจารณาคำขอออกเอกสารสิทธิในที่ดิน ฯลฯ

ขยายความหนังสือเวียนแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง

- 2.2 หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0719/ว 1066 ลงวันที่ 1 เมษายน 2540 เรื่อง การบุกรุกที่ดินในเขตป่าชายเลน กำชับให้เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการออกเอกสารสิทธิในที่ดินให้แก่ราษฎรนำเรื่องการขออนุญาตออกเอกสารสิทธิในที่ดินที่มีสภาพพื้นที่เป็นป่าชายเลนหรือครอบคลุมพื้นที่ป่าชายเลน เสนอให้คณะกรรมการป้องกันและหยุดยั้งการบุกรุกที่ดินในเขตป่าชายเลนพิจารณาก่อนออกเอกสารสิทธิในที่ดินทุกเรื่อง
- เป็นการออกหนังสือเพื่อกำชับให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการออกเอกสารสิทธิในที่ดินในพื้นที่ป่าชายเลน ต้องเสนอให้คณะกรรมการป้องกันและหยุดยั้งการบุกรุกที่ดินในเขตป่าชายเลน พิจารณาก่อนออกทุกเรื่อง

ขยายความหนังสือเวียนแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง

- 2.3 หนังสือกรมที่ดิน ที่ มท 0729.4/ว 06416 ลงวันที่ 12 มีนาคม 2544 เรื่อง มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2543 และวันที่ 17 ตุลาคม 2543 เรื่อง การแก้ไขปัญหาการจัดการพื้นที่ป่าชายเลน
- เป็นกรณีที่กรมป่าไม้แจ้งมติกรณีการแก้ไขปัญหาการจัดการพื้นที่ป่าชายเลน ดังกล่าว กรมที่ดินจึงได้พิจารณาว่ามีกรณีใดที่เกี่ยวข้องและเป็นข้อเสนอที่สำคัญ
- พบว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับการออกเอกสารสิทธิในที่ดินตามข้อเสนอ ข้อ 2.1 ที่ว่า “อนุญาตให้ราษฎรได้เข้าไปอยู่อาศัยในเขตป่าชายเลนโดยมิได้มีเอกสารสิทธิ ก่อนมติ ค.ร.ม. เมื่อวันที่ 23 ก.ค. 2534 ยังคงอยู่อาศัยต่อไปได้ แต่ไม่อนุญาตให้ทำกิน ทั้งนี้ ต้องขออนุญาตจากกรมป่าไม้ทุกปี และห้ามมิให้มีการออกเอกสารสิทธิใด ๆ ทั้งสิ้น”

ขยายความหนังสือเวียนแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง

- 2.3 หนังสือกรมที่ดิน ที่ มท 0729.4/ว 06416 ลงวันที่ 12 มีนาคม 2544 เรื่อง มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2543 และวันที่ 17 ตุลาคม 2543 เรื่อง การแก้ไขปัญหาคาการจั้ดการพื้นที่ป่าชายเลน (ต่อ)
- และมีส่วนเกี่ยวข้องกับคณะกรรมการป้องกันและหยุดยั้งการบุกรุกที่ดินในเขตป่าชายเลน โดยให้เป็นคณะกรรมการร่วมในการพิจารณาอนุญาตให้ราษฎรอยู่อาศัยในป่าชายเลน

ขยายความหนังสือเวียนแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง

- 2.4 หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0516.5/ว 7080 ลงวันที่ 22 พฤศจิกายน 2562 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการป้องกันและหยุดยั้งการบุกรุกที่ดินในเขตป่าชายเลน ยกเลิกหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0619/ว 360 ลงวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2535 และให้จังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการป้องกันและหยุดยั้งการบุกรุกที่ดินในเขตป่าชายเลนขึ้นใหม่ให้เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- เป็นการยกเลิกหนังสือกระทรวงมหาดไทยตามข้อ 2.1 โดยปรับเปลี่ยนองค์ประกอบของคณะกรรมการใหม่
- และหากตรวจสอบพบว่าการออกเอกสารสิทธิที่ออกในเขตป่าชายเลนที่ออกไม่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว เสนอให้ จาก “ผู้ว่าราชการจังหวัด” เป็น “อธิบดีกรมที่ดิน” ดำเนินการต่อไป
- รวมทั้งเพิ่มให้มี การแจ้งให้เจ้าพนักงานที่ดินพิจารณายกเลิกคำขอหรือระงับการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินในเขตป่าชายเลนเมื่อปรากฏว่าผู้ขอครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ขยายความหนังสือเวียนแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง

- 2.5 หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0516.5/17280 ลงวันที่ 28 ตุลาคม 2563 แต่งตั้งคณะกรรมการป้องกันและหยุดยั้งการบุกรุกที่ดินในเขตป่าชายเลนกรุงเทพมหานคร
- มีอำนาจหน้าที่เหมือนกับคณะกรรมการฯ ตามข้อ 2.4

ถาม - ตอบ

จบการบรรยาย ขอขอบคุณครับ
สำนักมาตรฐานการออกหนังสือสำคัญ กรมที่ดิน

02 — 5033958 - 9